העם בחוץ התנור

זיקני תל־אביב אינם זוכרים חום כזה. מזה 70 שנה...

גם זיקני־צפת האגדתיים שבתו השבוע.

אותם זקנים, הרגילים לקבוע כי „מזה 75 שנה לא היה חורף כה גשום," או כי „מזה 80 שנה לא היה קיץ כל־כך חם," עמדו חסרי־אונים מול גל־החום שהציף את הארץ.

זיקני תל־אביב אינם זוכרים תופעה כזאת. בימי־שרב בקיץ יכול החום בעיר לעלות במשך כמה שעות ל־32, ל־33, ולפעמים גם ל־34 מעלות. אולם גל־חום שהביא לעיר חום של 42 מעלות ויותר בצל, במשך שלושה ימים רצופים, אינו זכור לאיש.

היה זה כאילו הוכנסה הארץ כולה לתנור. לאיש לא היה כוח. מי שלא ישב ליד מזגן־אוויר מצטיין, לא יכול היה לזוז. לנערי־האינתיפאדה לא היה כוח ליידות אבנים, לחיילי־צה"ל לא היה כוח להרביץ להם. מדד־שיא של 2.7% לחורש אפריל עורר רק התרגשות קלושה. לאיש לא היה כוח לברר מה מקור התופעה. (ההסבר: עלייה תלולה של מחיר הירקות, גם היא בעיקבות האינתיפאדה בשטחים הכבושים.)

כאשר הודיע החזאי כי גל־החום עומד לפוג, וכי יחזור לשפלת־החוף חום של 30 מעלות בלבד, חשו הכל כמו היהודי בבריחה, שהרב הכניס עֵז לדירתו הקטנה והמלאה, והוציא אותה כדי שהאיש ירגיש בהקלה.

יתכן כי לאלוהים יש אותו סוג ההומור.

אבשלום

ענן של גאז

זאת היתה אזהרה. זה יכול לקרות מחר במרכזי הארץ. לא בעיקבות תאונה. אלא במילחמה.

האירוע הדרמאתי ביותר של השבוע אירע בכביש־הערבה. משאית שהובילה מיטען של גרוס התהפכה. ענן של גאז מרעיל התנשא בשטח הריק, איים על ישובים סמוכים, חסם את התחבורה. אדם אחד נהרג, אחדים נפצעו.

היה זה כאילו רצה כוח עליון לתת למדינת־ישראל אזהרה, על־ידי הדגמה בשטח ריק: כך תיראה המילחמה הבאה.

גרעין וגאז. אף שעברו על המדינה כמה מילחמות קשות, הרי העורף של מדינת־ישראל נשאר מפונק. הוא לא נפגע בשום מילחמה מאז 1949.

האסטרטגיה ההתקפית של צה"ל, טיב מערכות־הנשק וחולשת האוייב הביאו לכך שכל המילחמות התנהלו מעבר לגבולות, וכי מעולם לא היתה פגיעה משמעותית בעורף הישראלי.

במילחמות הבאות עלול הדבר להשתנות באופן דרמאתי.

בעיקבות פרשת מרדכי וענונו מאמינים בעולם כי לישראל יש נשק גרעיני. לשום אוייב פוטנציאלי בתחום המרחבי אין נשק כזה.

אולם המדינות הערביות נקטו שיטה אחרת. הן השליכו את יהבן על נשק כימי, שהוא הרבה יותר זול, אך המסוגל לגרום להרג המוני רומה.

האמונה התמימה ש„העולם לא יתן" התנפצה במילחמת עיראק־איראן. שני הצדדים מפעילים בה נשק כימי בצורה הברוטאלית ביותר, בממדים של רצח המוני של אוכלוסיה, ואין פוצה פה ומצפצף. התהליך של שחיקת האהדה לישראל ברחבי העולם, בעיקבות המאורעות בשטחים הכבושים, עשוי להביא לקהות־חושים דומה כלפי ישראל.

מדמשק למוגרבי. אילו התהפכה משאית־הברום בתל־אביב, היו נהרגים עשרות רבות של אזרחים, מאות היו נפצעים. טיל אחד בעל ראש־חץ של גאזים רעילים יכול לגרום בריכוז־אוכלוסיה להרג הרבה יותר גדול.

האזרח הישראלי לכוד עדיין במושגי־ביטחון אנאכרוניסטיים. „העומק האסטרטגי" שלו משתרע בין נתניה וקלקיליה, או בין ירושלים והירדן. אך למרחקים כאלה אין כיום שום משמעות. טיל יכול להגיע לכיכר מוגרבי בתל־אביב או לרחוב הרצל בחיפה גם משטח סוריה או עיראק.

התאונה בערבה היתה צריכה להחדיר עובדות אלה לתודעת הציבור האזרחי. אך חוץ מכמה כותרות סנסציוניות, לא היו שום תגובות. הציבור נשאר אדיש.

הפרופסור שנעלם

סילוויה ואביה ליד בלא רמלה, לפני החתונה
מין פרשת־ענוגו ביולוגית

עד שהתפרסם בזכות עצמו, היה הפרופסור מרכוס קלינגברג ידוע בעיקר כ„אביה של סילוויה".

סילוויה היתה היפהפיה הזוהרת של השמאל החדש בארץ. היא נמנתה עם אחד מחוגי מצפן, והפכה דמות לאומית כאשר נישאה בבית־הסוהר לאודי אדיב.

למעשה התחילו ונגמרו יחסיה עם אודי אדיב עוד לפני הפרשה המפורסמת, שבה כיכב. אדיב, גם הוא איש השמאל הקיצוני, בן קיבוץ גן־שמואל, הורשע בכך שנסע לדמשק וקיים שם מגע עם אירגון טרוריסטי. אחרי שנשפט החליטה סילוויה, במחווה רומאנטית ופוליטית כאחת, להינשא לו. היא גם תבעה מבצפן להזדהות עם מעשהו של אדיב.

הדבר נעשה בפירסום רב, והצלם שהנציח את בואה לכלא לטכס־הנישואין צילם גם את אביה הפרופסור, כשהוא בא עימה במכונית.

על עברו ומעשיו היה ידוע גם לידידיה אך מעט: הוא היה מדען בשטח הביולוגיה, ממוצא פולני. המישפחה באה משווייץ.

עיסקה משולשת. באחד הימים נעלם הפרופסור קלינגברג.

נפוצו שמועות שונות. שהוא השתגע, ואושפז במוסד לחולי־נפש בשווייץ. או שהוא טייל בשווייץ ונעלם סתם־כך.

רק בשבועות האחרונים פורסמה בחו"ל האמת: הפרופסור נעצר בישראל, נשפט בחשאי בעוון ריגול לטובת מדינה קומוניסטית. הוא היה מומחה למילחמה ביולוגית.

בעיתונות האמריקאית והגרמנית פורסמו ידיעות על תוכניות שונות לחילופי־שבויים בין ישראל, ברית־המועצות וארצות־הברית. שבועון אמריקאי אף ידע לגלות פרטים של עיסקה משולשת: ישראל תשלח את קלינגברג לברית־המועצות או לגרמניה המיזרחית, האמריקאים ישלחו את בני־הזוג פולארד לישראל, הקומוניסטים ידאגו לשיחרור בני־ערובה אמריקאים שנחטפו בלבנון.

נישואין בצרפת. מי שרצה לקבל מידע מסילוויה, לא מצא אותה בארץ. היא חיה כיום בצרפת, נישאה לצעיר טרוצקיסטי לא־יהודי והתגרשה ממנו. היא כתבה ספר על תנועת הבוור (תנועה סוציאליסטית יהודית במיזרח אירופה, שרגלה בלאומיות יהודית נפרדת אך לא בציונות). שמה גם הופיע ברשימת המקורות של תוכנית הטלוויזיה הלימודית על יהדות אירופה.

אחרי שנעלם הפרופסור, מילאה מישפחתו את פיה מים. היא לא גילתה דבר על קורותיו

ההתקוממות

סמל. בשם צ'רלי

הסמל צ'רלי רנינו. שלא ראה את הזוועה. הוא סמל המדינה.

סמל בשם צ'רלי רנינו הפך השבוע לסמל המדינה.

סמל צ'רלי רנינו היה נוכח במיקרה המחפיר, שבו קברו חיילי צה"ל שני ערבים מיקריים. בלשון צה"ל: שפכו עליהם עפר ברחפור.

להגנתו טען סמל צ'רלי רנינו שלא ראה את המיקרה. השופטים קבעו שאינם מאמינים לו, ודנו אותו לארבעה חודשי מאסר בפועל, לשישה חודשי מאסר על־תנאי ולהורדה בדרגה — כמעט אותו העונש שהוטל על־ידי בית־דין צבאי אחר על אדם קלקר, שצייר סיסמות נגד הכיבוש על הטנקים של צה"ל (ראה הנדון).

העיקר: לא לראות. סמל צ'רלי רנינו עשה מה שעושה הפיקוד הבכיר של צה"ל מול המתרחש בגדה וברצועה מאז ראשית ההתקוממות. הוא לא ראה.

דוגמה טובה לכך ניתנה השבוע. תלמידים בירוחם גילו פרשה מחפירה אחרת. תלמידי בית־ספר אורט בעיירה גוריסו לגדנ"ע ונשלחו למחנה, שיש בו מחנה־מעצר. חיילים הכניסו את התלמידים למיתקן זה, ושם התענגו כמה מן התלמידים בהכאת העצירים הערביים הכבולים באלות.

תלמידים סיפרו על כך למנהל, המנהל פנה למישרד־החינוך, המישרד פנה לצה"ל, צה"ל פנה לגדנ"ע, וזה „ערך חקירה". הכל בחשאי. במקביל פנתה מורה בעלת־מצפון לח"כ מפ"ם יאיר צבן, וזה חשף את הפרשה.

למחרת היום נכנס לפעולה המנגנון, שכבר הפך למכונה משומנת. צה"ל פירסם הודעה על עריכת „חקירה". דובר־צה"ל אישר פרט אחר, אך התעלם מן השאר. קצינים הופיעו בכלי־התיקשורת והפכו את המיקרה הנורא לתקרית קטנה וחריגה. היה ברור בעליל, מהבעת פניהם על המירקע, שהם רחוקים מלהגיד את „האמת, כל האמת ורק את האמת".

טישטוש והעלמה. שיטה מתוחכמת זו של טישטוש והעלמה, גניזה וצינזור, גימוד והמעטה, מאפשרת למדינה כולה, ולצמרת צה"ל בפרט, להעמיד פנים שאינה יודעת מה מתרחש כיום.

בכל פעם כשנודע מיקרה מחפיר — קבירת אנשים חיים, שבירת עצמות לעיני המצלמה, הריגת ילד בירי „מתוך הגנה עצמית", פוגרום של מתנחלים, ועוד מיקרים שהפכו עניין של יום־יום — מודיע צה"ל שהוא „ערך חקירה", שזהו חריג חד־פעמי, שהעניין הוא בעצם קטן ומבוטל.

גם במיקרה הגדנ"ע הופעלה שיטה זו. בסוף „בירר" פיקוד צה"ל שתלמיד אחד ויחידי נתן שתי סטירות־לחי לעציר אחד. התלמידים האחרים שיקרו, כשסיפרו על מעשי־זוועה, העניין נופח על־ידי כלי־התיקשורת והח"כים, בסך הכל לא קרה דבר.

מחריגים לנורמה. כמו הסמל צ'רלי רנינו, הפיקוד הבכיר של צה"ל אינו רואה דבר. „הוא מנותק במידה רבה מן המתרחש, ואינו מקבל דיווחים מהשטח," אמרו השבוע חיילי־מילואים, שצוטטו על־ידי הכתב הצבאי של הארץ.

הפיקוד אינו יודע, מפני שאינו רוצה לדעת. מאז ראשית ההתקוממות, נתן הפיקוד למעשה יד חופשית ל„חריגים", שהפכו מזמן לנורמות. הרוב המוחלט של הרוגי האינתיפאדה נהרגו בידי חיילים ומתנחלים בניגוד להוראות הרישמיות של צה"ל. הכאת

(המשך בעמוד 9)